

**"כִּי יִהְיֶה בְּךָ אֲבִיּוֹן מֵאֶחָד אֶחָיִךְ בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ
לֹא תֹאמַץ אֶת לְבָבְךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מֵאֶחָיִךְ הָאֲבִיּוֹן:**

כִּי פֶתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לוֹ וְהֶעֱבַט תֵּעֲבִיטֵנוּ דֵּי מַחְסָרוֹ אֲשֶׁר יַחְסֹר לוֹ?!

(דברים: פרשת ראה, פרק ט"ו, פס' 7-8)

"אֶחָד מֵאֶחָיִךְ"

...ואפשר גם כן דעצה טובה קא משמע לן לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך, כלומר הנה הלב הוא מושל על ידי האדם, והם כמו עבד, כי כן נקראות כלי הלב, ואני מורה לך עיצה טובה לא תאמץ את לבבך ובזה שוב לא תקפוץ את ירך .

"אֶת הַתְּחִיבִי"

...כי האדם שקופץ ידו, בראשונה נתייעץ עם ליבו, ומקשה ליבו ייפו ל ברעה. לפי שאומר לו ליבו, הרבה עניים בני ביתך, יותר טוב שתתנהגו להם. וכן אומר לו ליבו, ועוכר שארו אכזרי, והרי אתה טורח ביום ובלילה, שינה בעיניך אינך רואה להרויח מזונותיך, ועתה תתנהגו מאכל לעם לציים. הם ילכו ויקוששו להם תבן, מאשר ימצאו כאשר עשית אתה, בענייך שבוה מקשה ליבו וקופץ ידו. ... ולא תחוש לקושי ליבך, ועל כורחו פתוח תפתח את ירך, ותיתן לו די מחסורו. וזכור כי ערום יצאת מבטן אימך בידיים פתוחות, כמי ששואל חסד, והשם עשה איתך חסד וצדקה. ולכן לא תקפוץ את ירך, כמי שהולך לו מן העולם. (צורר המור לרב אברהם סבע, 1508)

"אֶת הַתְּחִיבִי"

אל תאמץ באמור כי רע העני בעיני ה' והוא שונא לו, באופן שתאמץ את לבבך היצר הרע למנוע מהאביון לחם באמור שאתה מורד בו יתברך אם תיתן לו, ולא תקפוץ את ירך מלתת לו מאומה, כי מאמץך את לבבך תבוא לקפוץ ירך גם אחר שפתחת אותו לתת לו תבו א לקפוץ אותה באמור כי לא על חנינם החסיר לחמו ממנו הוא יתברך והיא סברת טורנספורנוס. ואמר את לבבך ואת ירך כיוון בשני האתין לרבות את מה שלמעלה ממך כי באמץך את לבבך מלחשוב להטיב לאביון אתה מאמץ את לב קונך מלחשוב טובה עליך. וכן אם תקפוץ את ירך גם אתה קופץ יד ה' מלהיטיב לך, וזהו את לבבך את ירך. (תורת משה לרב משה אלישיך, צפת, 1600-1508)

"אֶת הַתְּחִיבִי"

על כן התורה מצווה "לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ירך", אם תקשה לך ירך תסגר שאז האצבעות שוות ואז תאמר לו לך תעבוד כמוני, אלא כי פתוח תפתח את ירך, ואז תראה האצבעות שיש בניהן גדולים וקטנים, כך ברא הקב"ה בבני האדם גדולים וקטנים וזה חי מזה. (מתוך ליקוטי אהרון לרב ישועה ללום, אלג'יר, 1950-1901)

"אֶת הַתְּחִיבִי"

לעניות דעתי פשוט הכתוב "לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיך האביון כי פתח תפתח את ירך" לאחיך לענייך ולאביונך בארץ, דיוק הלשון הכתוב דנקט לא תקפוץ את ירך פתח את ירך לומר שלא תקפוץ ותסגיר את ירך מלהחזיק בו באופן שאיני מצווך, אלא תפתח את ירך ותוציא ממנו הפקדון לתנו לבעליו ... (תורה וחיים לרב ישמ"ח עובדיה - ישועה שמעון חיים, מרוקו 1944-1872)

"אֶת הַתְּחִיבִי"

מעשה: ...ואחר שהוגד לאותו עני דעתו של אותו עשיר שהוא מקבל כל יום שפע העושר על ידי אמירה וכונה של פסוק, ולכן הוא פותח שתי ידיו באמירתו כדי לקבל השפע בעת ההיא מן השמים אז נתחכם אותו עני שייקח מן העשיר שני זהובים, מה עשה, בא בתפילת שחרית וישב כנגדו, וכשהגיע אותו עשיר לפסוק "פתח את ירך" ופתח ידיו, קפץ אותו עני ועמד לפני העשיר ופתח שתי ידיו לקבל ממנו צדקה, וזה העשיר בראותו כך הרגיש בדעתו כי עתה אי אפשר שלא ייתן צדקה לתוך ידו של עני שאם לא ייתן יפסיד, שגם מן השמים לא יתנו לו שפע בפתיחת ידו שהם פתוחים לקבל השפע באמירת הפסוק הזה, כי יאמרו בבית דין של מעלה כמו שזה ראה לעת עתה יד העני פתוחה לפניו ולא נתן בה כלום בדין שהוא גם לידי הפתוחות לא ניתנו כלום... (עוד יוסף חי לרב יוסף חיים, בגדאד, 1913-1840)